

بدون قید دیگری آزاد است، مغایر قانون اساسی می باشد.^{۵۰} در واقع نظر شورای نگهبان و استنباط او از اصل ۲۷ قانون اساسی این بود که برای برگزاری راه پیمایی و تشکیل اجتماعات، جز دو شرط عدم حمل سلاح و محل مبانی اسلام نبودن، چیز دیگری شرط نیست و قید اخذ مجوز از وزارت کشور قید اضافی است که در قانون اساسی نیامده است و آوردن این قید در قانون عادی، برقراری محدودیتی است که مورد نظر قانون اساسی نبوده است. راجع به مکان تشکیل اجتماعات نیز چون تشکیل آن ها در میادین شهر و پارک های عمومی و نیز در اماکن خصوصی یا اماکن غیر از میادین و پارک ها امکان پذیر است، این امر منطقی است که برای تشکیل آن ها در میادین و پارک های عمومی کسب مجوز از وزارت کشور لازم باشد؛ چراکه برگزاری تجمعات در میادین و پارک های عمومی بدون هماهنگی با نهادهای دولتی و دستگاه های مسئول می تواند محل نظم و امنیت عمومی شود؛ لذا در اصلاح تبصره ۲ ماده ۶ این قانون که مجلس آن را انجام داد، صرف اطلاع دادن به وزارت کشور برای برگزاری راه پیمایی ها کافی دانسته شد و تشکیل اجتماعات در میادین و پارک های عمومی هم منوط به کسب مجوز از وزارت کشور اعلام شد و مصوبه در نهایت به تأیید شورای نگهبان رسید.^{۵۱}

اما این موضوع در اصلاح قانون احزاب در سال ۱۳۹۴ به نحو دیگری مطرح شد و برگزاری راه پیمایی ها و تشکیل اجتماعات منوط به اطلاع و صدور مجوز وزارت کشور و استانداری ها شد و با ایراد شورای نگهبان نیز مواجه نشد.^{۵۲} و بدین ترتیب قانون سال ۱۳۶۰ منسوخ گردید.

ماده ۵۳۴ آیین نامه «چگونگی تأمین امنیت اجتماعات و راه پیمایی های قانونی» مصوب ۳۱ شهریور ۱۳۸۱ هیئت وزیران نیز برگزارکنندگان اجتماعات و راه پیمایی را مکلف کرده است که حداقل یک هفته قبل از برگزاری مراسم تقاضای مجوز کنند.

با توجه به نظرات شورای نگهبان در خصوص این اصل به نظر می رسد شورای نگهبان نخست در قبال آزادی تشکیل اجتماعات، شیوه تأمین با اجازه قبلی را پذیرفته و در خصوص آزادی راه پیمایی ها از شیوه اعلام قبلی تبعیت کرده است، اما اکنون اعلام قبلی و کسب مجوز از وزارت کشور و استانداری ها برای برگزاری راه پیمایی ها و تشکیل اجتماعات را مغایر اصل ۲۷ نمی داند.

شورای نگهبان یک بار دیگر نیز به استناد اصل ۲۷ مصوبه ای از مجلس شورای اسلامی را مغایر قانون اساسی اعلام کرد. در طرح جرائم سیاسی مصوب ۸ خرداد ۱۳۸۰ مجلس شورای اسلامی، شورای نگهبان در نامه شماره ۸۰/۲۷/۱۶۲۲ مورخ ۲ تیر ۱۳۸۰ اطلاق ماده ۱ و ۲ را مغایر با اصل ۲۷ قانون اساسی اعلام کرد. در ماده ۱ این طور آمده بود که جرم سیاسی شامل فعل یا ترک

الروضة البهية في شرح اللمعة
الدمشقية: قم، کتابفروشی داری، جلد
دوم، چاپ اول، ۱۴۰.
۲۰. عباسی، بیژن، حقوق بشر و
آزادی های بنیادین، تهران: دادگستر،
چاپ اول، ۱۳۹۰.
۲۱. عرفانی، آقا ضیاء الدین علی کزازی،
شرح تبصرة المتعلمین، پنج جلد،
قم: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به
جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، جلد
ششم، ۱۴۱۴.
۲۲. عمید زنجانی، عباسعلی، فقه
سیاسی، تهران: امیرکبیر، جلد
دوم، ۱۳۲۱.
۲۳. عمید زنجانی، عباسعلی، نظرات
بر اعمال حکومت و عدالت اداری،
تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۹.
۲۴. فاضل مقداد جمال الدین، کنز
العرفان، قم: بی جا، جلد اول، بی تا.
۲۵. فتاحی زرقندی، علی، مردم و
حکومت اسلامی، تهران: پژوهشکده
شورای نگهبان، چاپ اول، ۱۳۹۳.
۲۶. قاری سید فاطمی، سید محمد،
حقوق بشر در جهان معاصر (درآمدی
بر مباحث نظری، مفاهیم، مبانی،
قلمرو و مبانی)، دفتر یکم، تهران:
مؤسسه مطالعات و پژوهش های
حقوقی شهر دانش، چاپ اول، ۱۳۸۸.
۲۷. قاضی زاده، کاظم، مردم سالاری
دینی لوازم و پیامدها، تهران: مؤسسه
چاپ و نشر عروج، جلد سوم، چاپ
اول، ۱۳۸۵.
۲۸. مجلسی اصفهانی، محمدباقر بن
محمدتقی، حدود و قصاص و دیات
(مجلسی)، تهران: مؤسسه نشر آثار
اسلامی، چاپ اول، بی تا.
۲۹. مجلسی اصفهانی، محمدباقر بن
محمدتقی، بحار الأنوار (ط - بیروت)،
دار احیاء التراث العربی، چاپ
دوم، ۱۴۳۳.
۳۰. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار
شهید مطهری، تهران: صدرا، جلد
دوم، ۱۳۷۷.
۳۱. معین، محمد، فرهنگ فارسی،
تهران: امیرکبیر، جلد دوم، ۱۳۸۸.
۳۲. مکارم شیرازی، ناصر، احکام
بانوان (مکارم)، قم: انتشارات مدرسه
امام علی بن ابی طالب علیه السلام،
چاپ یازدهم، ۱۴۲۸.
۳۳. مکارم شیرازی، ناصر، استفتانات
جدید (مکارم)، قم: انتشارات مدرسه
امام علی بن ابی طالب علیه السلام،
جلد سوم، ۱۴۲۷.
۳۴. منتظری نجف آبادی، حسین
علی، مبانی فقهی حکومت اسلامی،
مترجم صلواتی، محمود و شکوری،
ابوالفضل، تهران، مؤسسه کیهان، جلد
یک، ۱۴۰۹.
۳۵. منتظری نجف آبادی، حسینعلی،
رساله استفتانات، قم، چاپ اول، جلد
اول، بی تا.
۳۶. منتظری نجف آبادی، حسینعلی،
مجازات های اسلامی و حقوق بشر،
قم: ارغوان دانش، چاپ اول، ۱۴۲۹.
۳۷. منتظری، حسینعلی، دراسات فی
ولاية الفقیه و فقه الحکومه الاسلامیه،